

LEERLIJN	
Titel	Muziek & Techniek, onderdeel Techniek
Periode	Zie 'Inleiding Muziek & Techniek' voor de volgorde van alle onderdelen van de leerlijn.

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Een raadselachtige film VL
Groep	8
Soort activiteit	Twee lessen voorafgaand aan een workshop door Roombeek Cultuurpark Educatiecluster (RCE).
Plaats	School
Duur	2 x 60 minuten (lessen) en 1 x 180 minuten (workshop)
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Beeldend, nieuwe media
Thema	Raadsel, film, filmtechnieken, storyboard
Omschrijving van de activiteit	<p>De lessen en de workshop zijn ingedeeld volgens de vier fasen van het creatief proces:</p> <p>Les 1 Oriënteren: De kinderen bekijken voorbeeldfilmpjes van het in beeld brengen van een verhaal. Onderzoeken: De kinderen experimenteren met filmtechnieken en camerastandpunten.</p> <p>Les 2 Uitvoeren: De kinderen tekenen het storyboard voor een verhaal met een raadsel. Evalueren: De kinderen bespreken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten.</p> <p>Na les 1 en 2 volgt de workshop 'Een raadselachtige film' door RCE. Voor inhoudelijke informatie over de workshop zie de laatste tabel in dit document.</p>
Plaats in de reeks	De lessen vinden plaats vóór en de workshop van RCE vindt plaats ná het bezoek aan de repetitie van het Orkest van het Oosten. In de workshop wordt voortgebouwd op de kennis die leerlingen opdoen in workshop 4 (onderdeel Muziek van deze leerlijn) over filmmuziek. Deze workshop vindt ook plaats voor het bezoek aan de repetitie.
Leeropbrengst	<p>De leeropbrengst sluit aan bij twee TULE kerndoelen.</p> <p>Tule kerndoel 54: De kinderen kunnen een storyboard tekenen met zwarte stift (tekenen). De kinderen passen opbouw, ordening, evenwicht en betekenis toe bij het opzetten van hun idee voor de film (compositie). De kinderen krijgen inzicht in de verschillende stappen die gebruikt worden bij het maken van een film (werken met digitale media).</p>

	Tule kerndoel 55: De leerlingen kunnen reflecteren op het eigen werk en dat van hun groepsgenoten (reflecteren).
--	---

UITVOERING		LES 1
Tijdspad	Totaal: 60 minuten <ul style="list-style-type: none"> - Oriënteren: 25 minuten - Onderzoek: 20 minuten - Reflectie: 15 minuten 	
Vorbereiding	<p>Bestudeer de presentatie 'Een raadselachtige film VL (presentatie)'. Bestudeer de inhoud van deze les hieronder beschreven.</p> <p>Bestudeer de volgende bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een raadselachtige film VL (video 1) • Een raadselachtige film VL (video 2) <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord of beamer voor presentatie • iPads (één per 3 á 4 kinderen) <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vellen wit A3-papier • Zwarte stiften <p>Tip: Voeg eventueel eigen afbeeldingen en filmpjes toe die aansluiten bij het onderwerp en de interesses van de kinderen. De foto's kunnen ook gemaakt worden met een foto toestel of Smartphone indien iPads niet aanwezig zijn op de school. Zorg dan ook voor een kabel om de foto's over te zetten naar de computer. Indien er niet voldoende camera's of Smartphones zijn kunnen de kinderen rouleren.</p>	
Rolverdeling	De les wordt gegeven door de groepsleerkracht.	
Oriënteren	<p>Vertel: Binnenkort gaan jullie een bezoek brengen aan een repetitie van het Orkest van het Oosten.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar gaat het over? • Wat heb je al gedaan om het voor te bereiden? <p>Vertel: Jullie gaan in twee lessen en een workshop een film maken over een zelfbedacht onderwerp. Maar jullie gaan er een raadselachtige draai aan geven. Na de lessen gaan jullie in een workshop door RCE het verhaal filmen en monteren. Tijdens het monteren gaan jullie ook aan de slag met filmmuziek om je film daarmee nog raadselachtiger te maken.</p> <p>Vraag: Wat is eigenlijk een raadsel?</p> <p>Vertel: Een raadsel is een vraagstuk waarvoor je nog een oplossing moet zoeken. Soms is een raadsel een soort van puzzel en kan het raadsel ook een grappige kant hebben. Dat is wat jullie in de komende lessen ook gaan doen. Jullie denken na over een raadsel dat je als onderwerp in je film wil gaan gebruiken. Denk ook over de wijze waarop je het verhaal hierover in beeld kunt brengen op film. Jullie gaan zelf ook een rol spelen in de film.</p> <p>Vraag: Wat zou belangrijk kunnen zijn bij een raadselachtige film?</p> <p>Vertel: Je probeert niet meteen in het begin van de film het antwoord te</p>	

	<p>geven. Het blijft spannend tot het einde.</p> <p>Vraag: Zou je in een raadselachtige film de oplossing altijd moeten geven aan het einde? Waarom vind je dat? Vertel: Soms kun je de oplossing van een raadsel in een film weglaten. Dat maakt een film soms heel erg spannend. Je noemt dat ook wel een open einde.</p> <p>Vertel: Jullie werken in groepjes van drie à vier leerlingen. Jullie ontdekken wat er allemaal komt kijken bij het maken van een film en hoe je moet filmen en monteren. Vraag: Welke mensen zijn nodig voor het maken van een film?</p> <p>Start de presentatie: 'En actie PO8 (presentatie)'.</p> <p>Toon afbeelding 1. Antwoord op de vraag: cameraman/-vrouw, regisseur/regisseuse, director, acteurs, editor/montage.</p> <p>Vraag: Wat is de taak van deze mensen? Antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cameraman/-vrouw: bedient de filmcamera - Regisseur/regisseuse: heeft de leiding tijdens de filmopnames, geeft aanwijzingen aan de acteurs en cameramensen en houdt het storyboard in de gaten - Acteur: speelt een personage in een film - Editor: verwerkt, bewerkt en monteert beeldmateriaal tot een film <p>Vraag: Welke stappen moeten bij het maken van een film worden genomen? Vertel: Je begint met het bedenken van het verhaal. Daarna maak je een storyboard van het verhaal. Aan de hand van het storyboard film je de losse scènes. Als alles gefilmd is, worden de scènes aan elkaar geplakt in de montage.</p> <p>Vertel: In de volgende les gaan we het hebben over het maken van een storyboard. In de workshop komt het monteren van een film aan bod. Jullie oefenen nu eerst met filmen. Met muziek kan je je film heel spannend of raadselachtig maken, maar de manier waarop je iets filmt is daarbij ook heel belangrijk.</p> <p>Toon afbeelding 2. Dit is een video: 'Een raadselachtige film VL' (video 1). Vraag: Wat hebben jullie gezien? Wat kun je zeggen over het camerastandpunt? Optioneel antwoord: Er zijn veel foto's achter elkaar afgespeeld vanuit hetzelfde punt. De foto's zijn steeds op een ander moment gemaakt.</p> <p>Vraag: Waarom is dit nou geen saaie video? Optioneel antwoord: Omdat de foto's verschillen en omdat er muziek bij wordt gemaakt.</p> <p>Vraag: Wat zou er met de film gebeuren als je niet verschillende foto's zou gebruiken, maar steeds dezelfde? Vertel: Dan zou het beeld steeds hetzelfde zijn en zou het minder leuk</p>
--	---

zijn om naar te kijken.

Vraag: Hoe zou je een filmpje interessanter kunnen maken?

Vertel: Door verschillende camerastandpunten te gebruiken. Dus door steeds vanuit een andere kant of hoek te filmen.

Toon afbeelding 3. Dit is een video: 'Een raadselachtige film VL (video 2).

Vraag: Wat viel op aan de camerastandpunten? Waren die steeds gelijk?

Optioneel antwoord: Nee, de camerastandpunten wisselden steeds.

Vraag: Kunnen jullie een paar verschillende standpunten noemen?

Optionele antwoorden: dichtbij, veraf, heel dichtbij.

Vertel: Om de stukjes in een film leuk te maken om naar te kijken kun je vanuit verschillende hoeken filmen. We noemen er een paar op.

Toon afbeelding 4.

Vraag: Wat zie je bij nummer 1 in beeld? Wat valt je op?

Vertel: Deze vogels zie je van heel dichtbij. Zo dichtbij dat sommige delen van de vogels buiten beeld vallen.

Vraag: Als je een foto of stukje film maakt heet dat ook wel een shot. Hoe zou zo'n shot van heel dichtbij heten?

Vertel: Dat heet een close-up. We gaan nu een aantal afbeeldingen bekijken waar de vogels opstaan. Steeds is er een ander camerastandpunt. Kijk goed wat je ziet.

Vraag: Wat zie je bij nummer 2? Wat zie je niet?

Vertel: Deze grote vogel staat half in beeld. Je ziet dus wat meer van de omgeving maar niet de gehele vogel. Dit heet een medium close-up.

Vraag: Kijk eens naar nummer 3, Wat is nu in beeld?

Vertel: Deze vogel is nu helemaal in beeld. Dat noem je ook wel een medium shot.

Vraag: Wat zie je bij nummer 4? Wat is hier anders dan bij nummer 3?

Vertel: Je ziet nu beide vogels helemaal en ook meer van de achtergrond dan bij nummer 3. Dit noemen ze ook wel een longshot.

Vraag: Als laatste kijken we naar nummer 5. Wat zien jullie nu?

Vertel: Hier zie je alles van veraf. Je ziet heel veel van de omgeving en de vogeltjes zijn zo klein dat je bijna niet meer kunt zien dat het vogeltjes zijn. Dit noemen ze ook wel een extra longshot.

Vertel: Jullie hebben nu gezien welke camerastandpunten er zijn.

Vraag: Zou je ook nog op een andere manier een shot kunnen maken?

Antwoord: Ja, van bovenaf of van onderaf of misschien wel schuin.

Toon afbeelding 5.

Vraag: Vanuit welke hoek zou deze foto gemaakt zijn?

Optioneel antwoord: van onderaf.

Vraag: Wie weet hoe dat heet?

Vertel: Dit heet het kikvorsperspectief. Het is zo gefotografeerd alsof je zelf een kikker bent.

Vraag: Wat gebeurt er als je iets van onderen filmt of fotografeert?

	<p>Vertel: Dan lijkt alles groter.</p> <p>Toon afbeelding 6. Vraag: Wat zie je hier? Vertel: Dit is een prullenbak maar het lijkt net een flatgebouw. Je kunt dus door een foto van onderaf te maken iets dat helemaal niet zo groot is, heel erg groot laten lijken!</p> <p>Toon afbeelding 7. Vraag: Vanuit welke hoek zou deze foto gemaakt zijn? Optioneel antwoord: van bovenaf.</p> <p>Vraag: Wie weet hoe dat heet? Vertel: Dit heet het vogelperspectief. Het is zo gefotografeerd alsof jezelf een vogel bent. Vraag: Wat gebeurt er als je iets van boven filmt of fotografeert? Vertel: Dan lijkt alles kleiner.</p> <p>Toon afbeelding 8. Vraag: Wat zie je hier? Vertel: Dit is weer dezelfde prullenbak, alleen dan van bovenaf. Zo lijkt hetzelfde ding ineens heel anders en wordt het misschien wel een ruimteschip of een glimmende fietsbel!</p>
Onderzoek	<p>Vertel: Jullie krijgen per groepje van drie à vier kinderen een iPad. Jullie mogen nu in het lokaal rustig rondlopen en dingen van boven en van onderen bekijken. Kijk goed wat je ziet en of je iets ziet dat er van onderaf of van bovenaf heel anders uitziet. Je mag met je iPad een foto maken van verschillende standpunten. Het gaat erom dat jullie zien welke verschillende shots te gebruiken zijn.</p> <p>Voor de docent: Laat de kinderen weer op hun plek gaan zitten. Vraag: Hebben jullie goed geëxperimenteerd met de verschillende manieren van het opnemen van een shot?</p>
Reflectie	<p>Voor de docent: Laad de foto's via een usb-kabel naar de computer en toon ze op het digibord voor de reflectie.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke verschillende camera standpunten zie je? • Wat zou er anders kunnen? • Welke foto is van dichtbij genomen? Wat is het effect? • Wat gebeurt er met het gefotografeerde onderwerp nu je het uit een andere hoek hebt gefotografeerd? • Hoe vond je het om de camerastandpunten te zoeken? • Wat vond je moeilijk? • Wat heb je geleerd?

UITVOERING	LES 2
Tijdspad	<p>Totaal: 60 minuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oriënteren: 5 minuten. - Uitvoering deel 1: 20 minuten - Uitvoering deel 2: 25 minuten - Reflectie: 10 minuten

	<p>Indien de kinderen meer tijd nodig hebben voor het maken van hun storyboard kan de uitvoering deel 2 verlengd worden met 10 tot 20 minuten.</p>
Vorbereiding	<p>Bestudeer de presentatie 'Een raadselachtige film VL (presentatie)'. Bestudeer de inhoud van deze les hieronder beschreven.</p> <p>Bestudeer de volgende bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een raadselachtige film VL (video 3). • Een raadselachtige film VL (video 4). <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord of beamer voor presentatie • iPads (één per 3 á 4 kinderen) <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vellen wit A3-papier • Zwarte stiften
Rolverdeling	De les wordt uitgevoerd door de groepsleerkracht.
Oriënteren	<p>Vraag: Wat hebben jullie in de vorige les geleerd over camerastandpunten? En hoe zou je een film raadselachtig kunnen maken?</p> <p>Voor de docent: Herhaal kort een paar punten uit de vorige les aan de hand van de presentatie 'Een raadselachtige film VL (presentatie)'</p>
Uitvoering deel 1	<p>Vertel: Jullie hebben nu een idee welke standpunten je kunt gebruiken om je film spannend te houden. Maar je hebt nog geen onderwerp. Het is de bedoeling dat jullie een film gaan maken over een zelf bedacht onderwerp. Maar je gaat er een spannende en raadselachtige draai aan geven.</p> <p>Bedenk in je groepje een raadsel waarover jullie de film willen laten gaan. Je kunt een onderwerp bedenken en vervolgens samen overleggen over hoe je er een raadselachtige draai aan kunt geven. De vraag is dus: hoe houd je het spannend tot het eind? Bedenk de verschillende stappen die in het raadsel voorkomen. Schrijf je ideeën op een papier. Jullie hebben hier 20 minuten tijd voor.</p> <p>Voor de docent: Laat de kinderen die het moeilijk vinden zelf een onderwerp te kiezen eerst een mindmap maken met onderwerpen die ze interessant vinden.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke raadsels hebben jullie bedacht? • Welke stappen komen in de raadsels voor? • Hoe kun je de raadsels spannend houden?
Uitvoering deel 2	<p>Vertel: Hiervoor hadden we het al even over een storyboard. Jullie gaan je film opnemen met behulp van een storyboard.</p> <p>Vraag: Wie kan vertellen wat een storyboard is?</p>

	<p>Toon afbeelding 9. Vertel: Het storyboard is een stripverhaal van een filmscène. De regisseur laat van ingewikkelde filmscènes een verzameling uitgetekende shots maken om de acteurs en filmcrew te helpen een beeld te vormen over hoe een scène eruit moet komen te zien. Een storyboard bestaat meestal niet alleen uit tekeningen maar ook uit geschreven informatie zoals de personages, het perspectief van de camera en een korte beschrijving en de duur van elk shot.</p> <p>Voordat jullie aan de slag gaan, kijken we eerst even naar een aantal reclamespotjes. Die geven een goed beeld van een korte film.</p> <p>Toon afbeelding 10. Dit is een video: 'Een raadselachtige film VL' (video 3).</p> <p>Vraag: Wat vonden jullie van dit filmpje? Waaraan kun je zien dat dit over 'raadsel' ging? Vonden jullie dat het spannend was. Waarom? Hoe droegen de muziek en de geluiden bij aan de spanning?</p> <p>Toon afbeelding 11. Dit is een video: 'Een raadselachtige film VL' (video 4).</p> <p>Vraag: Wat vonden jullie van dit filmpje? Vertel: Het is een kort filmpje. Een klein verhaaltje met een plot: ook al is dit al best een oud reclamespotje, het blijft leuk om naar te kijken. Het houdt je in spanning. Er zit humor in.</p> <p>Jullie verzinnen gezamenlijk de shots voor je filmpje. Deze shots teken je in een storyboard. Het wordt dan een soort stripverhaal. Houd het bij maximaal 6 shots, dus 6 plaatjes in totaal. Het hoeven geen gedetailleerde tekeningen te zijn, maar de plaatjes moeten wel duidelijk zijn. Wissel de camerastandpunten per plaatje.</p> <p>Van elk plaatje maak je in de volgende les een kort filmfragment. Alle fragmenten samen ga je monteren tot één korte film van in totaal ongeveer één minuut.</p> <p>Bespreek met elkaar welke attributen of kleding nodig zijn om jullie film sterker te maken. Misschien kun je die thuis vinden. Neem de spullen mee naar de workshop.</p>
<p>Reflectie</p>	<p>Voor de docent: Bekijk met elkaar de storyboards. Vraag: Wat valt op?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe vond je het om een storyboard voor jullie raadsel te maken? - Zou je zelf een storyboard maken voordat je een spot gaat opnemen? - Kun je je voorstellen hoe de scènes eruit komen te zien? - Zijn jullie tevreden over het eindresultaat? - Wat hebben jullie nodig aan attributen en voorwerpen? Hoe ga je ervoor zorgen dat die tijdens de workshop aanwezig zijn? - Wat heb je geleerd over het maken van een film? - Wat heb je geleerd over raadsels? <p>Vertel: In de workshop gaan jullie je storyboard verfilmen en monteren met muziek eronder om de film extra raadselachtige te maken!</p>

Aandachtspunten & bijzonderheden	Leg de storyboards klaar voor de workshop en zorg dat de kinderen de attributen en voorwerpen die ze nodig hebben klaar hebben liggen. Indien de kinderen de attributen of voorwerpen zelf willen maken kan hiervoor een extra les worden ingezet.
----------------------------------	--

UITVOERING	WORKSHOP EEN RAADSELACHTIGE FILM
Tijdspad	180 minuten
Vorbereiding	Uitvoering van de hiervoor beschreven lessen
Rolverdeling	De workshop wordt uitgevoerd door docenten van RCE.
Workshop	<p>De workshop is ingedeeld volgens de vier fasen van het creatief proces:</p> <p>Oriënteren: De kinderen bekijken en beluisteren een presentatie over filmtechnieken, het uitdrukken van een houding in beeld en het effect van muziek bij een film.</p> <p>Onderzoeken: De kinderen experimenteren met filmtechnieken en camerastandpunten.</p> <p>Uitvoeren: De kinderen filmen met een videocamera de verschillende shots van hun storyboard en monteren die tot een raadselachtige film met muziek eronder om het raadselachtige te versterken.</p> <p>Evalueren: De kinderen bespreken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten.</p>